

 כלכליסט

המדינה לבג"ץ: יש להכניס אוניית אמוניה חדשה מחשש לפגיעה במשק

הפרקליטות הגישה את עמדת המדינה לקראת הדיון מחרתיים האם יש להתיר את השימוש במכל האמוניה; לראשונה מפורטות הכמויות הדרושות למשק; המל"ל טוענת כי הסכנה לציבור מייבוא החומר היא נמוכה

ליאור גוטמן 07.04.17 13:22

המדינה מבקשת כי בית המשפט העליון יאפשר למשרד להגנת הסביבה להיעתר לבקשת חברת חיפה כימיקלים להכניס למפרץ חיפה אוניה לצורך מילוי מכל האמוניה, כך מסכמת היום (ו') פרקליטות המדינה את עמדת משרדי הממשלה בכל הקשור ליכולת המשק להתארגן בשבועות הקרובים ללא חומר הגלם המסוכן במקרה של ריקון המכל. העמדה הוגשה לקראת דיון שאמור להתקיים בבית המשפט העליון כבר בראשון הקרוב, שם יעסקו בשאלה הטכנית האם להתיר את השימוש במכל או לא.

קראו עוד בכלכליסט:

- [המחוזי בחיפה: יש להתחיל בריקון מכל האמוניה תוך 55 יום](#)
- [ביהמ"ש העליון: אין למלא מחדש את מכל האמוניה - עד הכרעה סופית](#)
- [לשחרר את הסביבה מהפוליטיקה](#)

[רק אתמול בדיון אחר לגמרי](#), פסק בית המשפט המחוזי בחיפה שיש להתחיל ולרוקן את תכולת המכל כבר בתחילת יוני, אולם פסיקה של ביהמ"ש העליון עלולה להפוך את הקערה על פיה ולהותיר את המכל שמיש ומוכן לעבודה. אם לסכם את הפארכה: ניתן להגיד שבערכאה אחת (בית המשפט המחוזי) כבר ניתן פסק דין להתחיל ולרוקן את שאריות אמוניה שיש במכל (360 טון) תוך 55 יום, ובערכאה שנייה ובכירה יותר (בית המשפט העליון) המדינה מבקשת למלא מחדש את המכל בקרוב לעשרת אלפים בנימוק של צרכי המשק. כך למשל המדינה מחדדת ש"עמדת המשד להגנת הסביבה היא שמתן האישור האמור נחוץ לשם העמדת תקופת התארגנות, הנדרשת למשק בכללותו, ולתעשיית הדשנים בכלל זאת.

צילום: אלעד גרשגורן

המשק זקוק ל-9,405 טונה לחודש

במסגרת בקשת המדינה מפורטות לראשונה באופן רשמי כמויות האמוניה הדרושות למשק. הבדיקה נערכה מול המפעלים הגדולים והצרכנים והיא נולדה לאחר שבשבוע שעבר [ביקש בית המשפט העליון אומדן רשמי](#) בעניין. באופן מוזר אף אחד מהגורמים שנשאלו בנידון - לרבות המשרד להגנת הסביבה, התאחדות התעשיינים או חיפה כימיקלים - לא ידעו לתת מספר סופי.

אז כמה אמוניה המשק צריך? לפי תשובת המדינה, כלל המשק זקוק לכ-9,405 טונה אמוניה בחודש. מתוך כמות זו, חיפה כימיקלים זקוקה ל-7,200 טונה בחודש, כאשר יכולת האחסון שלה נאמדת בכ-540 טונה בלבד (מתוכן 90 טונה בצפון והשאר בדרום). במקום השני בטבלת הביקושים ניצבת חברת כיל, עם צריכה חודשית בהיקף של כ-1,860 טונה בחודש, עם יכולת אחסון של 830 טונה בחודש. שאר הביקוש נגזר ממפעלים קטנים להם צריכה חודשית בהיקף של כ-345 טונה בחודש, ויכולת אחסון של כ-245 טונה. עוד אומרת המדינה שסך הכמות לכלל צרכי המשק (ללא מכל האמוניה החיפאי שעומד בפני השבתה) תספיק רק לחמישה מי עבודה במשק.

ניתוח הנתונים הללו בעצם מגלם מיקרו-קוסמוס של סאגת מכל האמוניה: כ-76% מהשוק של האמוניה בעצם מוחזק על ידי חיפה כימיקלים, אבל יכולת האחסון שלה מצומצמת יחסית ומגיעה לכ-7.5% בלבד מהכמות שהיא זקוקה לה מדי חודש. מנגד, מפעלי ים המלח (כיל) אחראים לכ-20% מהביקוש במשק בלבד. מדובר בפער מהותי לעומת חיפה כימיקלים, אבל יכולת האחסון שלה גבוהה יותר ומגיעה לכ-9% מכלל השוק. באופן תיאורטי, חיפה כימיקלים הייתה אמורה להקים לעצמה בעשרות השנים האחרונות מכלי אחסון עצמאים, אבל היא העדיפה לנצל את המכל הקיים (לו קיבולת של 12 עד 14 אלף טון אמוניה) כאחסון תפעולי עד שבית המשפט המחוזי "עצר את החגיגה".

המל"ל: אין סכמה בייבוא אמוניה

כדי לאפשר את יבוא האמוניה רתם המשרד להגנת הסביבה את המועצה לביטחון לאומי (מל"ל). זו צירפה נספח שקובע כי סבירות התרחיש לו טוענת עיריית חיפה (סכנה לציבור מייבוא מחודש של אמוניה, ל"ג) היא נמוכה. "נוסיף כי במסגרת זו הובאו הדברים לבחינתם של גורמי הביטחון הרלוונטיים, ואלה לא מצאו צורך לשנות את המצב הקיים", כך נכתב. ומה יקרה אם ישראל תותקף? במקרה שכזה מסבירים שאוניית האמוניה פשוט תישאר מחוץ למים הטריטוריאליים של מדינת ישראל. על התצהיר חתום תא"ל (מיל) זאב צוק רם והוא טוען שהוא גובש תוך התייעצות עם משטרת ישראל, חיל הים והשב"כ. בהמשך מתווסף תצהיר נשל אל"מ גולן ואך ופיקוד העורף לפיו "המענה המיגוני של מכל האמוניה הולם", במקרה של תקיפה כזו או אחרת.

המדינה ממליצה לייבא אוניות מוקטנות

נספח נוסף שמופיע בבקשת המדינה לייבא אמוניה היא האפשרויות שעומדות בפני המשק עד שיוקם מתקן חדש לייצור אמוניה. החלופות כללו בין השאר יבוא דרך מתקני קצא"א או

הקמת מכל חדש בצפון אולם אלו נפסלו משיקולי ביטחון.

מה שנותר למעשה הוא ארבע חלופות - יבוא אונייה קטנה שתמלא רק חלק מהמכל, יבוא אונייה קטנה שתזרים את האמוניה ישירות ללא אחסון, יבוא באמצעות מכלים קטנים (איזוטנקרים) כך שכל לקוח יזמין לפי צרכיו, וחלופה רביעית וסודית שאינה נחשפת אולם היא זוכה לציון נמוך.

לפי עמדת המדינה החלופה הטובה ביותר היא יבוא אמוניה תוך שימוש באוניה קטנה שתמלא את המכל שיש היום רק בחלק קטן מהכמות. באופן מקרי או שלא זו הייתה גם [עמדת חיפה כימיקלים](#) כבר לפני חודש ויותר.